

Ciąża, ciało i prawa reprodukcyjne w amerykańskich komiksach i powieściach graficznych (1970-2022)

We wstępie do *Why comics?* Hillary Chute analizuje werbalno-wizualny fenomen komiksu, podkreślając wyjątkowe narracyjne właściwości tego medium. Literatura koncentruje się na wnętrzu, podczas gdy filmy koncentrują się na zewnątrz, pisze Chute (2017: v), a komiksy, i to właśnie stanowi o ich wyjątkowości, potrafią łączyć oba te światy i ukazać zarówno zewnątrz, jak i wewnątrz osobistego doświadczenia.

Kierując się taką definicją narracji komiksowej, tj. jako sztuki zdolnej do przedstawiania złożonych ludzkich doświadczeń w unikalnej perspektywie, pragnę skupić się na istotnej, lecz dotychczas niezbadanej, tematyce komiksowej, która łączy w sobie studia nad komiksem, medioznawstwo, historię sztuki, feminizm, badania nad problematyką płci społecznej i kulturowej, badania nad biografią i wspomnieniami oraz humanistykę medyczną, a mianowicie na amerykańskich komiksach i powieściach graficznych dotyczących ciąży oraz praw reprodukcyjnych z lat 1970-2022.

Projekt ma na celu analizę amerykańskich komiksów i powieści graficznych poświęconych ciąży oraz prawom reprodukcyjnym w celu ustalenia, z jednej strony, jak reagują one oraz jaki mają wpływ na zachodzące w Stanach Zjednoczonych zmiany historyczne i kulturowe, a z drugiej strony, w jaki sposób przedstawiają one ciało.

Główne pytania badawcze są następujące:

- Jakie czynniki historyczne i kulturowe mają wpływ na ukazywanie ciąży w analizowanych komiksach? Jak zmienia się narracja dotycząca praw reprodukcyjnych?
- Czym różnią się od siebie komiksy z poszczególnych dekad (1970–2022) w kwestii ukazywania ciąży i ciała? Jakie kwestie można „pokazać” w danym czasie? Jakie kwestie traktowane są jako „tabu”? W jaki sposób komiks jako medium werbalne/wizualne problematyzuje same zjawisko (re)prezentacji?
- W jaki sposób komiksy problematyzują i/lub normalizują (re)prezentację ciała w czasie ciąży i połogu?
- W jaki sposób komiksy wpływają na zmianę popularnych narracji na temat praw reprodukcyjnych?

W ramach projektu zostaną poddane analizie szeroko pojęte współczesne amerykańskie komiksy i powieści graficzne (z lat 1970–2022). Pierwsze komiksy poświęcone ciąży i prawom reprodukcyjnym tworzone przez kobiety pojawiły się w latach 70. XX wieku, pierwotnie w ramach alternatywnej i podziemnej sceny komiksowej (której rozwój był ściśle związany z feminizmem drugiej fali i amerykańskim ruchem na rzecz praw obywatelskich). Tradycja ta była kontynuowana, ale i uległa pewnym przekształceniom, w kolejnych latach. Komiksy dotyczące ciąży i praw reprodukcyjnych odpowiadają na zmiany historyczne i kulturowe, które zaszły w USA na przestrzeni ostatnich 50 lat, ale i problematyzują ciało (w ciąży/ zdolne do reprodukcji) jako ciało zarówno „niewidoczne”, jak i „hiperwidoczne”.

Wyniki projektu przyczynią się do rozwoju multidyscyplinarnych badań nad współczesnym komiksem i powieścią graficzną oraz poszerzą istniejący dyskurs o ciele, ciąży i prawach reprodukcyjnych w literaturze i sztukach wizualnych.

Rezultatem projektu będzie maszynopis monografii w języku angielskim oraz dwa artykuły w czołowych czasopismach (publikacje w formacie open-access), a także prezentacje na międzynarodowych konferencjach.